

Klimparken in Nederland

DE BOOM IN

Ik klik de twee karabiniers vast aan de staalkabel boven mijn hoofd. “Niet naar beneden kijken”, hoor ik achter me. Voor iemand met lichte hoogtevrees is een houten richel op drie meter boven de grond heel wat. Ik voel mijn knieën knikken. Tussen de constructie van de hangbrug door zie ik het struikgewas op de grond. Voor me ligt een parcours vol touwen en schommels... Met valangst een dag in het klimpark.

Passerende wandelaars kijken geamuseerd omhoog als ik mijn eerste onwennige stappen zet. De hangbrug wiebelt vervaarlijk. Als er achter me nog iemand op het touw stapt en vrolijk op en neer springt (“Dit is gaaf!”) raak ik nog meer uit balans. Ik houd me stevig vast en denk aan de woorden van de instructeur: zolang de beide karabiniers aan de staalkabel zitten, kan er weinig gebeuren. Ik probeer me te ontspannen en te genieten van het uitzicht op de boomstammen en de bladeren. Het is een vreemde gewaarwording om met kunst- en vliegwerk – soms letterlijk! – van boom naar boom te komen. Wanneer ik via allerlei ingenieuze hangbruggen, lussen, netten en schommels het eerste parcours heb afgelegd en van vijf meter hoogte naar beneden tokkel, ben ik helemaal om. Dit is wel gaaf!

Boomvriendelijke constructies

Voor wie het nog niet had begrepen: ik ben in een klimbos. Dat is een stuk bos waarin tussen de bomen verschillende klimparcoursen zijn aangelegd, op diverse hoogtes en met een oplopende moeilijkheidsgraad. In Nederland zijn er inmiddels

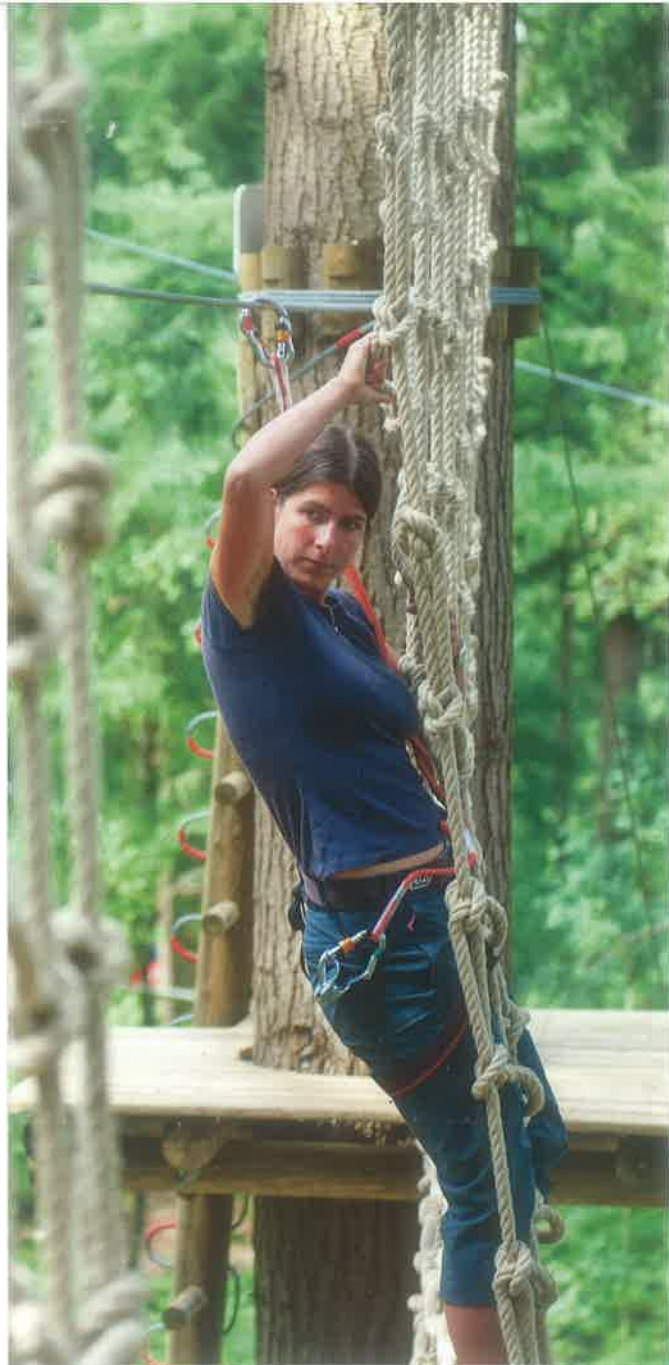

meer dan 65 klimbossen en -parken te vinden, en dit aantal neemt gestaag toe. De bekendste klimbossen en -parken zijn die van grote aanbieders als Buitensport Nederland, Fun Forest (“Voor kleine en grote apen”) en Staatsbosbeheer. Maar er zijn ook klimbossen en -parken van kleinere aanbieders, zoals Klimrijk in Veldhoven, en zelfgebouwde parcoursen in de spreekwoordelijke boerenschuren.

Frank Schilders is het Nederlandse aanspreekpunt van de European Ropes Course Association (ERCA) en bestuurslid van de Stichting Veilig Werken Buitensport. Hij vertelt dat de houten platforms in de bomen op twee manieren aan de stam kunnen worden bevestigd: er omheen of er doorheen. Omheen klinkt misschien ‘boomvriendelijker’, maar dat is het niet. “Het houten platform moet in dat geval om de stam worden gekneld en dat heeft nadelige gevolgen”, legt Schilders uit. “Het cambium – de weefsellaag die de boom in dikte laat groeien – bevindt zich namelijk net onder de schors en de constructie knelt zo de sapstroom af. De schade van zo’n knellende constructie is vaak al na zes maanden zichtbaar.” Een oplossing is om de houten platforms dan te verplaatsen. Dat is een flinke klus, die lang niet altijd (op tijd) wordt uitgevoerd. Een aantal boomchirurgen stelde vast dat bomen minder lijden onder houten platforms die door de stam heen zijn bevestigd. “Maar

Voor iemand met hoogtevrees is een richel op drie meter hoogte heel wat.

een boom is en blijft een kwetsbaar levend wezen, dus moet je als klimbosbeheerder regelmatig controles en onderhoud uitvoeren. De ERCA stelde hier richtlijnen voor op: dagelijks een visuele inspectie door het personeel, ten minste één keer per kwartaal een operationele inspectie door een expert en ten minste één keer per jaar een keuring door een onafhankelijke instantie.” Schilders, zelf uitbater van SBP Outdoor in Bergeijk, merkt op dat te weinig klimparken zich aan deze richtlijnen houden. Is dat onwil? “Niet per definitie. Te weinig klimparken zijn op de hoogte van het bestaan ervan en andere hebben in de begroting onvoldoende rekening gehouden met onderhoud.”

Veilig klimmen

Als ik aan het tweede parcours – tot zeven meter hoogte – begin, vraag ik me af of en in hoeverre ik me zorgen moet maken over mijn veiligheid. Daarover is Schilders duidelijk: “Klimmen is per definitie een gevaarlijke sport, of je dat nou in de bergen doet of in een touwparcours. Je kunt de risico’s wel flink verkleinen door je te houden aan de spelregels zoals die bij het merendeel van de klimbossen en -parken gelden. Bij verreweg de meeste klimbossen en -parken is alles doorgaans keurig in orde. Je kunt zelfs klauteren boven de koeien, mits over een aantal risicofactoren goed is

nagedacht.” Volgens de Nederlandse norm NEN-EN 15567, die over de veiligheidseisen van touwbanen gaat, moet de ondergrond te allen tijde direct toegankelijk zijn, zodat klauteraars in geval van nood onmiddellijk kunnen worden geëvacueerd. “Dat kan lastig worden als het vee vrij rondloopt en eerst moet worden weggejaagd. Een parcours dat achteraf ligt of die je alleen via een zandweg kunt bereiken, is voor hulpdiensten bovendien minder snel toegankelijk. Het is dus van belang dat er met deze zaken rekening is gehouden bij het opstellen van een noodplan.” Kortom, bij de exploitatie van een touwparcours komt veel meer kijken dan alleen het neerhangen van touwbruggen en er mensen overheen sturen. Het roept bij mij de vraag op wat er eigenlijk gebeurt als ik op zes meter hoogte geen stap meer durf te zetten. Hans Zoeter, kliminstructeur en werkzaam bij Klimbos Brabantse Wal in Bergen op Zoom, glimlacht wanneer ik hierover begin. “Dan word je uit het parcours gehaald. Medewerkers van het klimbos zijn er speciaal voor opgeleid om dat snel en veilig te doen.” Als iemand in de problemen komt, dan hebben medewerkers dat meteen in de smiezen. Zij houden namelijk de boel vanaf de grond in de gaten, zodat ze direct kunnen ingrijpen. “Vaak is het voldoende om een klauteraar die is bevangen door de schrik instructies te geven of met een medewerker een deel van het parcours te laten afleggen”,

legt Zoeter uit. “Maar soms moeten we iemand die erg angstig is of zelfs gewond is geraakt inderdaad evacueren.” Even zie ik voor me hoe ik naar beneden wordt getakeld, maar zo ver komt het gelukkig niet. Zelfs op zeven meter ben ik, iemand die bij vrienden en familie bekend staat om haar hoogtevrees, mijn zenuwen nog aardig de baas.

Angst en risico's

“Hoogtevrees is eigenlijk valangst,” stelt een van de vrienden met wie ik vandaag op pad ben en die mij wit ziet wegtrekken als ik de hoogte van tien meter bereik. Valangst. Daar zeg je wat. Ik check nog maar eens mijn karabijn, die beide keurig aan de staalkabel zijn vastgeklit. Bij een zogenaamde *selfbelay* of zelfzekering moeten klauteraars bij de verschillende onderdelen van een parcours steeds zelf in- en uithaken. Dat zorgt er enerzijds voor dat je je heel bewust bent van je eigen verantwoordelijkheid, maar het brengt anderzijds ook risico's met zich mee omdat het betekent dat je ongezekerd kunt klimmen. Bij een doorlopend zekerings-systeem is dat laatste onmogelijk, omdat je inhaakt op het moment dat je nog op de grond staat en pas uithaakt wanneer je het parcours hebt volbracht. Je zou hieruit de conclusie kunnen trekken dat een zelfzekeringssysteem onveiliger is dan een doorlopend zekerings-systeem, maar, zo benadrukt Schilders, dat is beslist niet waar. “Ook al ben je goed gezekerd, dan nog wil

dat niet zeggen dat je bij een val geen (ernstig) letsel kunt oplopen. Hiervoor moet je kijken naar de 'valfactor': de verhouding tussen de hoogte van de val en de lengte van de veiligheidslijn die de klap van de val moet absorberen.” Aha. Je kunt dus ondanks en ongeacht het soort zekerings-systeem nog steeds een flinke smak maken. Vooral de 'landing' in de klimgordel blijkt daarbij niet zonder gevaar. Een klauteraar die uit het parcours kukelt moet daarom zo snel mogelijk worden bevrijd. En omdat aan een dergelijk ongeval specifieke risico's kleven, is specialistische training van personeel en overige hulpverleners essentieel. Gelukkig is de kans om uit een parcours te vallen statistisch gezien erg laag, weten Schilders en Zoeter uit eigen ervaring. Waaghalzen die zich in een touwparcours begeven lopen veel

EUROPEAN ROPES COURSE ASSOCIATION (ERCA)

De ERCA is een Europese vereniging van touwparcoursbouwers, -instructeurs, -redders, parkeigenaren en inspecteurs. De ERCA telt ongeveer 400 leden verspreid over zo'n dertig landen in de wereld. De ERCA:

- werkt aan de internationale norm voor touwparcoursen (EN15567)
- leidt instructeurs, redders en inspecteurs op
- verzorgt opleidingen, keuringen en inspecties
- certificeert opleidende en keurende instanties
- zorgt voor kennisuitwisseling door professionals binnen de branche
- werkt aan de voortdurende ontwikkeling en verbetering van de branche

meer risico op relatief lichte verwondingen, zoals schaafwonden, kneuzingen en botbreuken. Vooral tokkelbanen, waarbij deelnemers van boom naar boom vliegen en zo afdalen, zijn berucht. Elk seizoen moeten een aantal enkels en scheenbenen het ontgelden doordat mensen net iets te laat hun voeten of benen optrekken en daardoor tegen de houten platforms botsen. Ondanks deze waarschuwing houdt ook ondergetekende een geschaafde knie en twee blauwe scheenbenen over aan haar avontuur tussen de bomen...

Balans, behendigheid en kracht

Als ik weer veilig op de grond sta – het parcours met een hoogte tot ruim twintig meter heb ik maar even gelaten voor wat het was – vraag ik me hardop af of (en in hoeverre) een bezoek aan een klimbos of -park nuttig kan zijn als voorbereiding op een tocht in de bergen. Schilders is daar heel duidelijk over: “Je leert zekereren, je leert de risico's kennen, je leert op elkaars veiligheid te letten en voor mensen met hoogtevrees is het goed te ervaren hoe het is om op hoogte actief te zijn.” In de wetenschap dat touwparcoursen ooit ontstonden als leeromgeving voor militairen die hun balans, behendigheid en kracht moeten trainen, is het duidelijk: een dagje klimpark is niet alleen een aanrader voor iedereen die van klauteren houdt, maar ook voor (aspirant-)bergsporters die onzeker zijn over hun zekerheid en balans op hoogte. ▲

Ga voor een overzicht van alle 65 klimparken in Nederland naar klimparkgids.nl.